

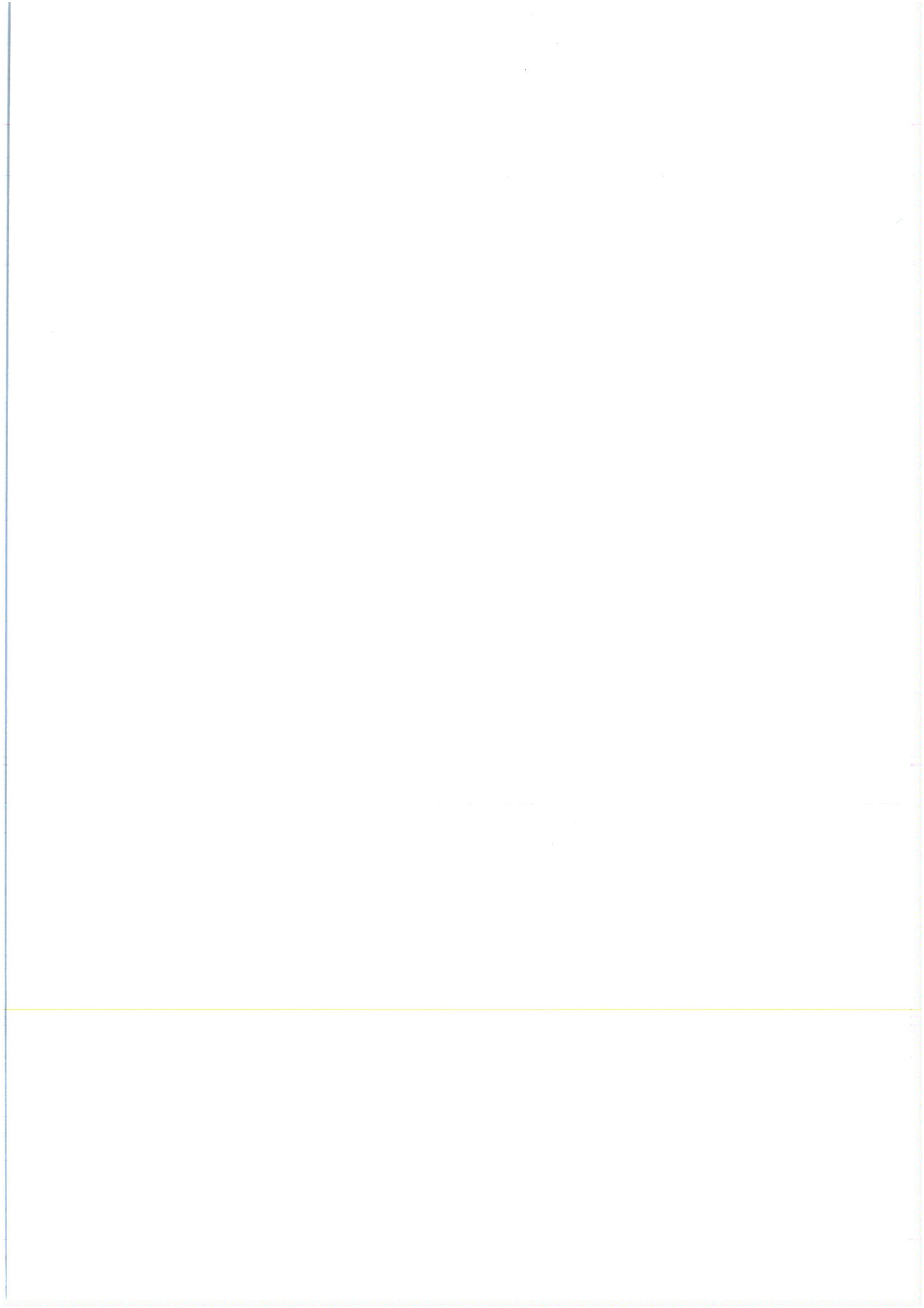

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Opolu

LOP.410.012.03.2016
P/16/071

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Opolu
ul. Krakowska 28, 45-075 Opole
T +48 77 449 70 00, F +48 77 449 70 44
lop@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/16/071 – Kształcenie w szkołach dla dorosłych
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Opolu
Kontroler	Aleksandra Pawlicka, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LOP/59/2016 z dnia 4 października 2016 r. (dowód: akta kontroli, str. 1)
Jednostka kontrolowana	Szkoła Policealna nr 1 dla Dorosłych w Brzegu ¹ , ul. Słowiańska 18, 49-300 Brzeg
Kierownik jednostki kontrolowanej	Łukasz Denys, Dyrektor Zespołu Szkół Zawodowych nr 1 w Brzegu ² (dowód: akta kontroli, str. 2)

II. Ocena kontrolowanej działalności³

Ocena ogólna

Uzasadnienie oceny ogólnej

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości, działalność kontrolowanej jednostki w zakresie kształcenia osób dorosłych w okresie objętym kontrolą⁴.

Powyższą ocenę uzasadnia przede wszystkim prawidłowa realizacja programów nauczania i przestrzeganie zasad oceniania, zawartych w wewnątrzszkolnym systemie oceniania⁵. Ponadto zarówno jakość nauczania, jak i wiedza oraz kompetencje nauczycieli zostały ocenione pozytywnie przez wszystkie osoby, uczestniczące w badaniu ankietowym, przeprowadzonym w ramach niniejszej kontroli. Szkoła prowadziła księgę słuchaczy oraz dzienniki lekcyjne wraz z listami obecności, niemniej jednak dokumentacja ta była prowadzona w sposób nierzetelny, co skutkowało, m.in. błędnym wyliczaniem frekwencji słuchaczy na poszczególnych zajęciach i zawyżeniem liczby słuchaczy wykazanych w 2015 r. w systemie informacji oświatowej. W jednym dzienniku lekcyjnym nie uwzględniono także pięciu osób, pomimo iż w okresie, w którym był on prowadzony, osoby te posiadały status słuchacza Szkoły. Wyposażenie jednostki kontrolowanej w urządzenia, sprzęt i materiały było nie w pełni zgodne z warunkami realizacji kształcenia w zawodzie technik bezpieczeństwa i higieny pracy, określonymi w przepisach rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 lutego 2012 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach⁶, a w planach nauczania zaniżono wymiar godzin obowiązkowych zajęć edukacyjnych. Również rekrutacja do Szkoły była prowadzona niezgodnie z wymogami wynikającymi z przepisu art. 20k ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty⁷, gdyż nie od wszystkich

¹ Dalej: Szkoła. Jednostka kontrolowana wchodzi w skład Zespołu Szkół Zawodowych nr 1 w Brzegu.

² Dalej: Dyrektor. W okresie od dnia 1 września 2013 r. do dnia 31 marca 2016 r. funkcję Dyrektora pełnił Mariusz Bochenek, a w okresie od dnia 1 kwietnia do dnia 31 sierpnia 2016 r. obowiązki Dyrektora pełniła Bożena Mudry.

³ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

⁴ Obejmującym lata szkolne 2013/2014, 2014/2015 i 2015/2016.

⁵ Dalej: WSO.

⁶ Dz. U. poz. 184 ze zm., dalej: rozporządzenie w sprawie podstawy programowej.

⁷ Dz. U. z 2016 r. poz. 1943 ze zm.

kandydatów wyegzekwowano przedstawienie zaświadczeń lekarskich o braku przeciwwskazań zdrowotnych do podjęcia praktycznej nauki zawodu.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Prowadzenie procesu rekrutacji

Opis stanu faktycznego

1.1. W latach szkolnych 2013/2014, 2014/2015 oraz 2015/2016 Szkoła kształciła słuchaczy na kierunku technik bezpieczeństwa i higieny pracy⁸, w cyklu obejmującym trzy semestry. Szkoła nie prowadziła kształcenia ustawicznego w formach pozaszkolnych.

(dowód: akta kontroli, str. 10)

Formułując ofertę edukacyjną Szkoły, poprzedni Dyrektor w ograniczonym zakresie dokonywał rozpoznania rynku pracy, wyjaśniając, że *bieżąca współpraca szkoły z zakładami pracy, PIP w Opolu oraz innymi instytucjami potwierdzała zapotrzebowanie na rozwój kadr w zakresie BHP oraz konieczność wzrostu wiedzy i umiejętności pracowników w tym obszarze.*

(dowód: akta kontroli, str. 242-243)

1.2. Informacje o prowadzonych naborach do Szkoły zamieszczane były na tablicy ogłoszeń w budynku Zespołu Szkół Zawodowych na 1 w Brzegu, na ulotkach, jak też za pomocą portalu społecznościowego. Oferta edukacyjna była również corocznie, począwszy od 2013 r., przedstawiana podczas targów edukacyjnych organizowanych w Brzegu. Jak wyjaśnił poprzedni Dyrektor, słuchaczami Szkoły często byli absolwenci technikum, które również wchodziło w skład Zespołu Szkół Zawodowych nr 1.

(dowód: akta kontroli, str. 5, 317)

1.3. W dokumentacji Szkoły przechowywane były świadectwa ukończenia szkoły średniej 42 spośród 98 słuchaczy, którzy rozpoczęli naukę w okresie od 2013 do 2015 r. (42,9%) oraz 14 zaświadczeń lekarskich o braku przeciwwskazań zdrowotnych do podjęcia praktycznej nauki zawodu (14,3% z ww. grupy słuchaczy).

(dowód: akta kontroli, str. 273-277)

Ustalone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Rekrutacja do Szkoły była prowadzona w sposób niezgodny z wymogami określonymi w art. 20k ust. 1 pkt 4 ustawy *o systemie oświaty*, gdyż od kandydatów nie wymagano każdorazowo złożenia zaświadczenia o braku przeciwwskazań zdrowotnych do podjęcia praktycznej nauki zawodu, o czym świadczy fakt, że spośród 14 słuchaczy, którzy rozpoczęli naukę w Szkole w 2015 r.⁹, 6 osób (43%) przekazało zaświadczenia wystawione po dniu podjęcia nauki. Ponadto w dokumentacji brak było takich zaświadczeń, które powinny być wydane 7 osobom, kontynuującym naukę w Szkole.

W powyższej sprawie poprzedni Dyrektor wyjaśnił: *Miałem zapewnienie, że wszyscy słuchacze zapisani do Szkoły Policealnej posiadali niezbędne dokumenty, tj. świadectwo ukończenia szkoły średniej i zaświadczenie lekarskie.*

⁸ W roku szkolnym 2013/2014 – od września 2013 r.: semestr III, w roku szkolnym 2014/2015 – od września 2014 r. semestr I, od lutego 2015 r. semestr II, w roku szkolnym 2015/2016 – od września 2015 r. semestr III i semestr I, od lutego 2016 r. semestr II.

⁹ Łącznie w 2015 r. naukę rozpoczęło 42 słuchaczy, natomiast w trakcie kontroli NIK z grupy tej naukę kontynuowało jedynie 14 osób.

Nie wiedziałem, że byli słuchacze, którzy nie dostarczyli zaświadczeń o braku przeciwwskazań do podjęcia nauki w zawodzie.

(dowód: akta kontroli, str. 273-277, 346-347)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonej nieprawidłowości, działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

2. Sposób organizacji kształcenia w szkole

Opis stanu faktycznego

2.1. W obowiązujących w okresie objętym kontrolą planach nauczania łączna liczba godzin obowiązkowych zajęć edukacyjnych wynosiła w każdym semestrze 175, a łączna liczba godzin praktyk zawodowych - 160. Ustalony wymiar godzin obowiązkowych zajęć edukacyjnych obejmował: a/ podstawy przedsiębiorczości - 20 godz., b/ kształcenie zawodowe teoretyczne - 250 godz., c/ kształcenie zawodowe praktyczne - 255 godz.

Szczegółowe badanie planów nauczania w zawodzie technik bezpieczeństwa i higieny pracy wykazało, iż obowiązkowe zajęcia edukacyjne określono w wymiarze niższym niż określony w ramowym planie nauczania szkoły publicznej danego typu, co szczegółowo opisano w dalszej części wystąpienia pokontrolnego - *Ustalone nieprawidłowości*.

(dowód: akta kontroli, str. 6-9)

2.2. Kontrola¹⁰ przeprowadzona przez pracowników Kuratorium Oświaty w Opolu¹¹ wykazała, że Szkoła realizowała zajęcia w cyklu nie krótszym niż cykl określony w ramowym planie nauczania.

(dowód: akta kontroli, str. 351-373)

2.3. Dokonane w trakcie kontroli oględziny wykazały, że Szkoła spełniała wymogi określone w przepisach rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach¹², za wyjątkiem obowiązku umieszczenia w każdej pracowni apteczek wraz z instrukcją udzielania pierwszej pomocy. Plan ewakuacji szkoły został umieszczony na ścianach korytarzy na każdym piętrze, a drogi ewakuacyjne oznaczono w sposób wyraźny i trwałe. Teren Szkoły był ogrodzony, zapewniono równą nawierzchnię dróg i przejść. Obiekty te wyposażono w instalację do odprowadzania ścieków i wody deszczowej, a także właściwie oświetlono. Szlak komunikacyjny wychodzący poza teren szkoły zabezpieczono barierką, a otwory kanalizacyjne, studzienki i inne zagłębienia były zakryte pokrywami. Schody zostały wyposażone w balustrady zabezpieczone przed ewentualnym zsuwaniem się po nich, a stopnie schodów nie były śliskie. W pomieszczeniach sanitarnohigienicznych zapewniona została ciepła i zimna bieżąca woda oraz środki higieny osobistej. W pokoju nauczycielskim umieszczono apteczkę zaopatrzoną w środki niezbędne do udzielania pierwszej pomocy, brak w niej było natomiast instrukcji o zasadach udzielania takiej pomocy.

(dowód: akta kontroli, str. 92-94a)

2.4. Szkoła nie posiadała wyodrębnionej pracowni BHP. W trzech z czterech pracowni, w których odbywały się zajęcia dla słuchaczy Szkoły, znajdowały się stanowiska komputerowe¹³ z pakietem programów biurowych oraz po jednej

¹⁰ Kontrola została przeprowadzona na zlecenie NIK na podstawie art. 12 pkt 3 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli (Dz. U. z 2015 r. poz. 1096 oraz z 2016 r. poz. 677), dalej: ustawa o NIK.

¹¹ Dalej: Kuratorium.

¹² Dz. U. z 2003 r. Nr 6, poz. 69 ze zm.

¹³ W pracowniach znajdowało się odpowiednio 8, 16 i 20 stanowisk komputerowych.

drukarce, a w dwóch pracowniach znajdowały się również skanery¹⁴. Wszystkie pracownie zostały wyposażone w stanowiska komputerowe dla nauczycieli z dostępem do Internetu oraz materiały dydaktyczne. Szkoła dysponowała też jednym fantomem do resuscytacji dziecka oraz luksometrem. Dwie pracownie wykorzystywane do przeprowadzania zajęć dla słuchaczy zostały wyposażone w apteczki pierwszej pomocy wraz z instrukcjami udzielania pierwszej pomocy. W okresie objętym kontrolą zajęcia odbywały się w czterech pracowniach o powierzchni od 51 m² do 62,2 m².

(dowód: akta kontroli, str. 92-94a, 305-306)

Dyrektor Szkoły dokonywał raz w roku¹⁵ kontroli zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków korzystania z obiektów należących do Szkoły, w tym bezpiecznych i higienicznych warunków nauki. Z przeglądów tych sporządzano protokoły, w których stan terenu i pomieszczeń Szkoły każdorazowo został oceniony pozytywnie. Kopie protokołów były przekazywane organowi prowadzącemu Szkołę¹⁶.

W latach szkolnych 2012/2013, 2013/2014 i 2014/2015 upoważnieni przedstawiciele Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego przeprowadzili w Szkole trzy kontrole, w tym jedną w zakresie stanu sanitarno-higienicznego Szkoły¹⁷. Według ustaleń tej kontroli sale lekcyjne znajdowały się w dobrym stanie sanitarno-higienicznym, a umieszczone w nich meble i sprzęt zapewniały możliwość bezpiecznego użytkowania. Również i otoczenie Szkoły nie budziło zastrzeżeń kontrolujących pod względem czystości i porządku.

(dowód: akta kontroli, str. 96-132)

2.5. W Szkole prowadzona była księga słuchaczy, obejmująca dane wskazane w przepisach rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 19 lutego 2002 r. w sprawie sposobu prowadzenia przez publiczne przedszkola, szkoły i placówki dokumentacji przebiegu nauczania, działalności wychowawczej i opiekuńczej oraz rodzajów tej dokumentacji¹⁸ oraz w przepisach rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 29 sierpnia 2014 r. w sprawie sposobu prowadzenia przez publiczne przedszkola, szkoły i placówki dokumentacji przebiegu nauczania, działalności wychowawczej i opiekuńczej oraz rodzajów tej dokumentacji¹⁹, tj. imię (imiona) i nazwisko, datę i miejsce urodzenia, numer PESEL oraz adres zamieszkania słuchacza i datę rozpoczęcia nauki. Księga była prowadzona chronologicznie, tj. według dat przyjęcia słuchaczy do Szkoły. W przypadku przerwania nauki w latach szkolnych od 2013/2014 do 2015/2016²⁰, w ww. księdze w 31 pozycjach wpisano datę i przyczynę opuszczenia szkoły przez słuchacza. W pozostałych 59 pozycjach nie wpisano daty i przyczyny przerwania nauki, a w kolumnach „Data wydania dokumentu”, „Data ukończenia szkoły” i „Numer wydanego świadectwa (dyplomu)” postawiono znak „ - ”, co zostało opisane w dalszej części wystąpienia - *Ustalone nieprawidłowości*.

¹⁴ Po jednym w każdej pracowni.

¹⁵ Kontrole takie przeprowadzono w dniach: 13 września 2013 r., 28 lutego 2014 r. oraz 31 sierpnia 2015 r.

¹⁶ Protokoły zostały przekazane do Starostwa Powiatowego w Brzegu w dniach: 16 września 2013 r., 10 marca 2014 r. oraz 9 września 2015 r.

¹⁷ Protokół kontroli z dnia 7 października 2014 r. Dwie pozostałe kontrole były związane ze skargą, dotyczącą naruszenia wymagań sanitarno-higienicznych przy prowadzeniu prac remontowych oraz instalacyjnych w pomieszczeniach i otoczeniu Szkoły w czasie trwania zajęć lekcyjnych.

¹⁸ Dz. U. Nr 23, poz. 225 ze zm., dalej: rozporządzenie w sprawie sposobu prowadzenia dokumentacji.

¹⁹ Dz. U. poz. 1170 ze zm., dalej: rozporządzenie w sprawie sposobu prowadzenia dokumentacji z 2014 r.

²⁰ W latach tych naukę przerwało 90 słuchaczy.

Wśród słuchaczy zapisanych do Szkoły w latach szkolnych objętych kontrolą stwierdzono 15 przypadków rezygnacji z nauki, z których dwie nastąpiły w ciągu miesiąca od dnia rozpoczęcia nauki. Trzecia rezygnacja nastąpiła w ciągu miesiąca od dnia uzyskania przez słuchacza zaświadczenia o podjęciu nauki.

(dowód: akta kontroli, str. 11-21, 80, 228-234)

2.6. W Szkole prowadzone były dzienniki lekcyjne, których integralną część stanowiły listy obecności na zajęciach. Dzienniki zawierały nazwiska i imiona słuchaczy, daty i miejsca ich urodzenia, adresy zamieszkania oraz imiona i nazwiska nauczycieli prowadzących zajęcia edukacyjne. Do dzienników wpisywano tematy przeprowadzonych zajęć edukacyjnych, oceny uzyskane w ramach WSO oraz oceny z ustnych i pisemnych egzaminów semestralnych i egzaminów poprawkowych. Przeprowadzenie zajęć było potwierdzane podpisami nauczycieli.

(dowód: akta kontroli, str. 10, 21-44, 345)

2.7. W latach 2013-2016 Opolski Kurator Oświaty przeprowadzał dwie ewaluacje problemowe²¹, które wykazały, że nauczyciele zatrudnieni w Szkole wspierali słuchaczy w pokonywaniu trudności w oparciu o wszechstronną diagnozę i analizę ich potrzeb oraz możliwości, uczyć się mieli motywację do nauki, a wykorzystywane w Szkole zewnętrzne i wewnętrzne badania edukacyjne podlegały analizie i służyły formułowaniu wniosków.

(dowód: akta kontroli, str. 133-224)

2.8. W Szkole przyjęto WSO²², który zawierał m.in. zasady ustalania ocen kwalifikacyjnych i skalę tych ocen oraz zasady przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów klasyfikacyjnych. Słuchacze byli oceniani w sposób zgodny z zasadami wynikającymi z WSO²³.

(dowód: akta kontroli, str. 307-310, 396-404)

2.9. W wyniku oględzin, przeprowadzonych w dniu 7 listopada 2016 r. w celu ustalenia liczby słuchaczy obecnych na zajęciach stwierdzono, że uczestniczyło w nich pięć osób. Po zakończeniu zajęć na listach obecności odnotowanych zostało jednakże siedem podpisów, co według prowadzącego zajęcia wynikało z faktu, że po przeprowadzeniu oględzin na zajęcia przyszły jeszcze dwie kolejne osoby.

(dowód: akta kontroli, str. 254, 266)

2.10. Według wyjaśnień złożonych przez poprzedniego Dyrektora działania podejmowane w celu zapewnienia frekwencji na zajęciach polegały na zachęcaniu słuchaczy do systematycznej obecności na zajęciach. Osoba ta stwierdziła ponadto *Organizowane były dodatkowe zajęcia/konsultacje dla słuchaczy nieobecnych na zajęciach. Skreślano z listy słuchaczy tych, którzy nie osiągnęli 50% frekwencji w semestrze oraz nie korzystali z dodatkowego wsparcia szkoły.*

(dowód: akta kontroli, str. 242-243)

²¹ Raporty z ewaluacji przekazano w dniu 5 marca 2015 r. oraz w dniu 17 lutego 2016 r. Ewaluacje te dotyczyły następujących wymagań: a/ uczniowie nabywają wiadomości i umiejętności określone w podstawie programowej, b/ szkoła lub placówka wspomaga rozwój uczniów, z uwzględnieniem ich indywidualnej sytuacji, c/ szkoła lub placówka, organizując procesy edukacyjne, uwzględnia wnioski z analizy wyników sprawdzianu, egzaminu gimnazjalnego, egzaminu maturalnego, egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe i egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie oraz innych badań zewnętrznych i wewnętrznych.

²² WSO został zawarty w statucie Szkoły.

²³ Badanie przeprowadzono na przykładzie egzaminu z przedmiotu „Techniczne bezpieczeństwo pracy” słuchaczy II semestru w roku szkolnym 2015/2016, egzaminu z przedmiotu „Zarządzanie systemami bezpieczeństwa i higieny pracy” słuchaczy I semestru w roku szkolnym 2015/2016 oraz prac semestralnych z przedmiotu „Podstawy prawa pracy” słuchaczy I semestru w roku szkolnym 2015/2016 i prac semestralnych z języka angielskiego słuchaczy II semestru w roku szkolnym 2015/2016.

Spośród sześciu semestrów w latach szkolnych 2013/2014, 2014/2015 oraz 2015/2016, w trakcie których kształcone były osoby dorosłe, wybrano losowo trzy semestry²⁴ w celu sprawdzenia prawidłowości obliczania frekwencji i klasyfikowania słuchaczy. W wyniku tej weryfikacji stwierdzono 12 przypadków²⁵ klasyfikowania słuchaczy pomimo nieosiągnięcia przez nich co najmniej 50% frekwencji na zajęciach²⁶, co opisane zostało w dalszej części wystąpienia - *Ustalone nieprawidłowości*.

(dowód: akta kontroli, str. 235-238)

W toku kontroli skierowano ankiety do 11 słuchaczy oraz 29 absolwentów Szkoły²⁷. Wszystkie ankietowane osoby (100%)²⁸ oceniły jakość nauczania oraz wiedzę i kompetencje nauczycieli bardzo dobrze lub dobrze, a rozpoznawanie w Szkole możliwości psychofizycznych oceniło na takim poziomie 14 słuchaczy i absolwentów (93%). Według wyników ankiety, w trakcie nauki nie występowały czynniki ją utrudniające²⁹. Baza dydaktyczna Szkoły (wyposażenie sal, warsztatów) została oceniona bardzo dobrze lub dobrze przez 13 ankietowanych osób (87%), a przeciętnie – przez dwie osoby (13%). Jeden spośród 15 słuchaczy stwierdził, że spotkał się z prośbą ze strony pracownika Szkoły o potwierdzenie podpisem obecności na zajęciach, na których nie był obecny, jednak takich obecności nie potwierdzał. W odniesieniu do zmian, jakie należy wprowadzić w systemie kształcenia osób dorosłych, jedna z ankietowanych osób wskazała, że jej zdaniem należałoby zmienić sposób organizacji praktyk zawodowych tak, aby ułatwić słuchaczom ich odbycie. Ponadto jedna osoba stwierdziła, że korzystna z punktu widzenia osób dorosłych byłaby zmiana siatki godzin, polegająca na ograniczeniu liczby godzin zajęć w szkole i umożliwieniu samodzielnej nauki w domu.

(dowód: akta kontroli, str. 415-415a)

Liczba słuchaczy wykazanych w systemie informacji oświatowej³⁰ w latach 2013-2015 była zgodna z liczbą osób promowanych na semestr programowo wyższy, wynikającą z uchwał podejmowanych przez Radę Pedagogiczną.

(dowód: akta kontroli, str. 45-54, 58-72)

2.11. Statut³¹ Zespołu Szkół Zawodowych zawierał postanowienia dotyczące praw i obowiązków słuchaczy oraz określał przypadki, w których osoby takie mogły zostać skreślone z listy słuchaczy Szkoły. Statut zawierał również inne zapisy wymagane m.in. przepisem art. 60 ust. 1 ustawy o *systemie oświaty*, tj. nazwę, typ szkoły, jej cele i zadania, nazwę organu prowadzącego, organy szkoły oraz zakres ich kompetencji, a także organizację szkoły i zasady rekrutacji.

(dowód: akta kontroli, str. 374-414)

²⁴ II semestr w roku szkolnym 2014/2015, III semestr w roku szkolnym 2015/2016 oraz II semestr w roku szkolnym 2015/2016.

²⁵ Tj. 16,4% łącznej liczby słuchaczy na tych semestrach (łączna liczba słuchaczy: 73 osoby).

²⁶ Frekwencji na poziomie 50% z jednego przedmiotu nie osiągnęło siedem osób, z dwóch przedmiotów – cztery osoby, z pięciu przedmiotów – jedna osoba.

²⁷ Ankiety odesłało siedmiu absolwentów, w tym odpowiedzi zawarte w dwóch ankietach nie dotyczyły Szkoły, a jedna nie została wypełniona.

²⁸ Wiedzę i kompetencje nauczycieli bardzo dobrze oceniło 13 osób (87%), dobrze – dwie osoby (13%). Jakość nauczania została oceniona bardzo dobrze przez 12 osób (80%) i dobrze przez trzy osoby (20%).

²⁹ Potwierdziło to 100% badanych osób.

³⁰ Dalej: SIO.

³¹ Statut przyjęty został uchwałą nr 38/2008/2009 Rady Pedagogicznej Zespołu Szkół Zawodowych Nr 1 w Brzegu z dnia 9 czerwca 2009 r. Zmian w statucie dokonywano w dniach 9 września 2014 r., 31 sierpnia 2015 r., 16 lutego 2016 r. oraz 26 kwietnia 2016 r.

2.12. Wszyscy nauczyciele (osiem osób) prowadzący zajęcia w Szkole, posiadali kwalifikacje³² określone przepisami § 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli oraz określenia szkół i wypadków, w których można zatrudnić nauczycieli niemających wyższego wykształcenia lub ukończonego zakładu kształcenia nauczycieli³³.

(dowód: akta kontroli, str. 338-339)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Wymiar godzin, ustalony w planach nauczania w zawodzie technik bezpieczeństwa higieny i pracy, nie pozwalał na zrealizowanie minimalnego wymiaru godzin obowiązkowych zajęć edukacyjnych ustalonego w ust. 1 pkt 2 w związku z ust. 2 załącznika nr 13 do rozporządzenia w sprawie ramowych planów nauczania.

Zgodnie z ust. 1 pkt 2 i ust. 2 załącznika nr 13 do ww. rozporządzenia w szkole policealnej prowadzącej zajęcia w formie zaocznej w 1,5 rocznym okresie nauczania, minimalny wymiar obowiązkowych zajęć edukacyjnych powinien wynosić: a) dla podstaw przedsiębiorczości (prowadzonych tylko dla słuchaczy, którzy na wcześniejszym etapie edukacyjnym nie realizowali tego przedmiotu) – 20 godzin; b) dla kształcenia zawodowe teoretycznego – 255 godzin (tj. $\frac{3}{4}$ z 340 godzin), c) dla kształcenia zawodowego praktycznego – 255 godzin (tj. $\frac{3}{4}$ z 340 godzin). W świetle ww. przepisów łączny minimalny wymiar godzin obowiązkowych zajęć edukacyjnych dla 1,5-rocznego cyklu nauczania powinien wynosić 530 godzin. W wyniku kontroli NIK ustalono natomiast, że w planach nauczania dla zawodu technik bezpieczeństwa i higieny pracy w latach szkolnych 2013/2014, 2014/2015, 2015/2016 minimalny wymiar godzin obowiązkowych zajęć edukacyjnych określano na 525 godzin (po 175 godzin w każdym semestrze).

(dowód: akta kontroli, str. 6-9)

W powyższej sprawie poprzedni Dyrektor Szkoły wyjaśnił, że liczba godzin zajęć teoretycznych w poszczególnych planach nauczania wynosiła 250, gdyż wymiar godzin w szkole policealnej prowadzącej zajęcia w formie zaocznej winien wynosić w każdym semestrze 175. Dodał także: *rekomendowany przez MEN przykładowy szkolny plan nauczania dla kierunku BHP, proponowany przez Krajowy Ośrodek Wsparcia Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego (KOWEZIU) w Warszawie – proponuje identyczny rozkład godzin na zajęcia praktyczne i teoretyczne.*

(dowód: akta kontroli, str. 242-243)

Najwyższa Izba Kontroli zwraca uwagę, że plan nauczania dla szkoły policealnej dla dorosłych powinien również uwzględniać godziny do dyspozycji dyrektora szkoły, o których mowa w § 2 ust. 1 pkt 5 lit. a rozporządzenia w sprawie planów nauczania (przeznaczonych na zwiększenie liczby godzin wybranych obowiązkowych zajęć edukacyjnych), których wymiar stanowi, zgodnie z ust. 5 pkt 1 lit. b i pkt 2 lit. b załącznika nr 13 do ww. rozporządzenia, różnicę pomiędzy sumą godzin wynikającą z pomnożenia wymiarów godzin określonych w przypadku szkoły policealnej prowadzącej zajęcia w formie zaocznej w ust. 3 pkt 2 załącznika nr 13 przez liczbę semestrów a sumą godzin określonych w przypadku szkoły policealnej prowadzącej zajęcia w formie zaocznej – w ust. 1 pkt 2 ww. załącznika. Tym samym w planie nauczania Szkoły powinno zostać uwzględnione 5 godzin do dyspozycji dyrektora

³² Dwóch nauczycieli ukończyło studia magisterskie na kierunku zgodnym z nauczaniem przedmiotem; pozostałych sześciu posiadało przygotowanie pedagogiczne, a także ukończyło studia magisterskie na kierunkach, których zakres obejmował treści nauczanego przedmiotu lub studia podyplomowe w zakresie nauczanego przedmiotu.

³³ Dz. U. z 2015 r. poz. 1264.

z przeznaczeniem na zwiększenie liczby godzin wybranych obowiązkowych zajęć edukacyjnych.

2. Szkoła nie posiadała pracowni BHP wyposażonej w niezbędne urządzenia, sprzęt i materiały, których obowiązek posiadania został określony w części III załącznika do rozporządzenia w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach, tzn. nie posiadała stanowisk wykonywania badań i pomiaru czynników środowiska pracy (jedno stanowisko dla dwóch uczniów) oraz stanowiska do badań fizjologicznych – miernika wydatku energetycznego. Na wyposażeniu Szkoły znajdował się jedynie fantom do resuscytacji dziecka, brak było natomiast fantomów do resuscytacji osoby dorosłej i niemowlęcia. W pracowniach, w których (zgodnie z oświadczeniem Wicedyrektora Szkoły) odbywały się zajęcia, nie umieszczono środków ochrony indywidualnej, kart charakterystyk substancji niebezpiecznych, wzorów protokołów kontrolnych i powypadkowych sporządzanych przez służby bhp, instrukcji do ćwiczeń oraz zestawu norm i przepisów prawa dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy. W trzech z czterech pracowni nie umieszczono również apteczek wraz z instrukcjami udzielania pierwszej pomocy, a w apteczce w pokoju nauczycielskim brak było instrukcji udzielania pierwszej pomocy, co naruszało obowiązek wynikający z § 20 rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach.

Ponadto ilość sprzętu komputerowego w pracowniach nie odpowiadała wymogom określonym w części III załącznika do rozporządzenia w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach³⁴, gdyż liczba stanowisk komputerowych w poszczególnych pracowniach wynosiła od ośmiu do 20, w trzech spośród czterech pracowni znajdowała się drukarka (po jednej sztuce), a skaner był na wyposażeniu jedynie dwóch pracowni.

(dowód: akta kontroli, str. 92-94a)

Według wyjaśnień poprzedniego Dyrektora *Utworzenie odrębnej pracowni BHP było utrudnione warunkami lokalowymi szkoły. Utworzenie takiej pracowni odbyłoby się kosztem likwidacji innej pracowni. Szkoła zapewniała możliwość korzystania z większości pomocy dydaktycznych i wyposażenia niezbędnego do realizacji podstawy programowej. (...) Na wyposażeniu szkoły znajdują się fantomy do resuscytacji oraz środki ochrony indywidualnej. Prowadzący konsultacje oraz słuchacze mieli możliwość korzystania z tego wyposażenia. Słuchacze mieli dostęp do kart charakterystyk substancji niebezpiecznych, wzorów protokołów kontrolnych i powypadkowych, sporządzanych przez służby BHP oraz zestawów norm, przepisów prawa dotyczących BHP. W szkole funkcjonuje 7 pracowni informatycznych oraz 2 pracownie mobilne (laptopy), które w zupełności zabezpieczają możliwość korzystania ze stanowisk komputerowych przez słuchaczy. W salach lekcyjnych znajduje się bezprzewodowy dostęp do sieci internet.*

Nauczyciel prowadzący zajęcia w Szkole wyjaśnił ponadto, że podczas zajęć używał prywatnych materiałów i pomocy dydaktycznych, m.in. ustaw i rozporządzeń związanych z bezpieczeństwem i higieną pracy, protokołów powypadkowych, kart oceny ryzyka zawodowego, kart pracy, kart charakterystyk substancji niebezpiecznych, rejestrów badań i pomiarów.

Według wyjaśnień złożonych przez Dyrektora brak apteczek w dwóch salach był spowodowany ich wypożyczeniem na okres egzaminów zawodowych. Ponadto, jak wyjaśnił Dyrektor, *sala lekcyjna nr 7 jest gabinetem języka niemieckiego, ponadto w tej sali prowadzone są zajęcia dodatkowe w ramach pracowni na kierunku BHP*

³⁴ W wymienionym rozporządzeniu określono, że Szkoła powinna zapewnić jedno stanowisko komputerowe na ucznia oraz po jednej drukarce i jednym skanerze na cztery stanowiska komputerowe.

przez pana (...), który każdorazowo posiada apteczkę. Dyrektor wyjaśnił ponadto: *Instrukcja pierwszej pomocy przedmedycznej w Zespole Szkół Zawodowych nr 1 w Brzegu znajduje się w teczce o nazwie pierwsza pomoc przedmedyczna (...) do której każdy nauczyciel i pracownik szkoły oraz inne osoby przebywające bezpośrednio w pokoju nauczycielskim mają bezpośredni dostęp, o czym zostali poinformowani.*

NIK zwraca uwagę, że podczas oględzin zarówno Dyrektor, jak i uczestniczący w oględzinach nauczyciel nie okazali kontrolerowi instrukcji udzielania pierwszej pomocy, która wg przywołanych powyżej wyjaśnień, miała znajdować się w pokoju nauczycielskim. Ponowne oględziny przeprowadzone w dniu 12 grudnia 2016 r. wykazały, że w pracowniach uzupełniono brakujące apteczki, a w apteczce w pokoju nauczycielskim umieszczono instrukcję udzielania pierwszej pomocy.

(dowód: akta kontroli, str. 95-95a, 226, 242-243)

3. Dokumentacja Szkoły była prowadzona nierzetelnie, gdyż:

1/ w dzienniku zajęć III semestru w roku szkolnym 2015/2016 nie ujęto pięciu słuchaczy, mimo że uchwałą Rady Pedagogicznej nr 22/2015 z dnia 23 czerwca 2015 r. osoby te zostały promowane na III semestr.

Wychowawca odpowiedzialny za prawidłowe prowadzenie dokumentacji oddziału³⁵, wyjaśnił: *Słuchacze ci uczestniczyli w zajęciach w semestrze III. Potwierdzają to listy obecności z własnoręcznymi podpisami słuchaczy. Nie potrafię wytłumaczyć braku tych słuchaczy w dzienniku. Wicedyrektor Szkoły, dokonujący kontroli dziennika, wyjaśnił natomiast: Kontrola dziennika dotyczyła systematyczności dokonywania wpisów. Nie zwróciłam uwagi natomiast, że w dzienniku brakuje nazwisk niektórych słuchaczy.*

(dowód: akta kontroli, str. 44, 48-49, 340, 348-349)

2/ w sześciu dziennikach lekcyjnych³⁶ nie wpisano semestralnych planów zajęć, czym naruszono wymogi wynikające z treści § 7 ust. 2 rozporządzenia w sprawie sposobu prowadzenia dokumentacji oraz § 10 ust. 2 rozporządzenia w sprawie sposobu prowadzenia dokumentacji z 2014 r.

Poprzedni Dyrektor w ww. sprawie wyjaśnił: *Papierowe dzienniki zajęć nie przewidywały miejsca na semestralne plany zajęć. Ponadto plany zajęć były modyfikowane, np. ze względu na tzw. długie weekendy, dlatego nie były wpisywane do dzienników zajęć. Plany zajęć były dostosowywane do możliwości i potrzeb słuchaczy. Wychowawca oddziału wyjaśnił natomiast: Plany zajęć były tworzone na tydzień lub dwa tygodnie przed rozpoczęciem miesiąca, którego dotyczył plan. Do dzienników były wpisywane daty poszczególnych przeprowadzonych zajęć.*

(dowód: akta kontroli, str. 239, 317-319, 345)

3/ listy obecności³⁷ nie zostały sporządzone w sposób umożliwiający potwierdzanie obecności na poszczególnych godzinach zajęć edukacyjnych, pomimo takiego obowiązku wynikającego z przepisu § 10 ust. 5 rozporządzenia w sprawie sposobu prowadzenia dokumentacji z 2014 r.

Jak ustalono, w przypadku następowania kolejno po sobie zajęć z tego samego przedmiotu (zblokowanie zajęć), na listach obecności takie zajęcia zostały wykazane jeden raz, bez wskazania liczby godzin tych zajęć, a obecność na zajęciach zblokowanych słuchacze potwierdzali własnoręcznym podpisem tylko jeden raz. Według poprzedniego Dyrektora *Przyczyną takiego sposobu dokumentowania obecności słuchaczy był brak szczegółowej wiedzy na temat*

³⁵ Na podstawie § 24 pkt 1h statutu Szkoły.

³⁶ 100% zbadanych dzienników.

³⁷ Prowadzone w Szkole od września 2014 r.

zapisów zawartych w rozporządzeniu w sprawie sposobu prowadzenia przez publiczne przedszkola, szkoły i placówki dokumentacji przebiegu nauczania.

(dowód: akta kontroli, str. 345-347)

4/ zapisy dotyczące rodzaju i terminów przeprowadzonych zajęć, ujęte w dziennikach zajęć w części *Realizacja programu nauczania*, w 42 przypadkach były niezgodne z zapisami zawartymi w listach obecności³⁸, gdyż wskazywały one na przeprowadzenie zajęć, które nie miały w danym dniu miejsca lub też na prowadzenie zajęć w innym wymiarze niż wskazany w dzienniku zajęć.

Z wyjaśnień złożonych przez nauczycieli dokonujących wpisów w dziennikach zajęć wynikało m.in., że występowały przypadki, w których *lista obecności została rano utworzona na kolejny zjazd, (...) z różnych powodów osobistych, zdrowotnych zamienialiśmy się zajęciami, ja brałem za (...) lekcje w sobotę, a oni brali za mnie zajęcia z piątku, zachowując liczbę godzin z siatki programu nauczania. Sytuacje takie miały miejsce kilkakrotnie w przeciągu kilku lat (...). Zmiany nie były nanoszone na listy obecności sporządzane na podstawie planu zajęć, co powoduje, że listy obecności wiarygodne są co do dat uczestnictwa w zajęciach i w niewielu przypadkach rozbieżne co do rodzaju zajęć.*

Ww. nauczyciele wyjaśnili również, że nie są w stanie określić rzeczywistych dat realizacji zajęć, które odbyły się w terminach innych niż wynikające z planów zajęć.

(dowód: akta kontroli, str. 264-271, 350)

NIK zwraca uwagę, że frekwencja słuchaczy na zajęciach powinna wynosić co najmniej połowę czasu przeznaczanego na każde z tych zajęć. W związku z tym obecność na zajęciach należy weryfikować na podstawie imiennych list obecności, dołączanych do dzienników lekcyjnych, a nierzetelne prowadzenie list obecności uniemożliwia prawidłowe wyliczenie frekwencji.

5/ w księdze słuchaczy w 59 pozycjach nie wpisano daty i przyczyny przerwania nauki, w tym nie odnotowano faktu rezygnacji z nauki przez pięciu słuchaczy.

Jak wyjaśnił pracownik Szkoły, odpowiedzialny za prowadzenie księgi, *przez niedopatrzenie wpisy zostały dokonane tylko w systemie (komputerowym).*

Poprzedni Dyrektor wyjaśnił natomiast, że *powodem braku zastrzeżeń do księgi słuchaczy było zbyt rzadkie dokonywanie przeze mnie kontroli tego dokumentu.*

Ponowne oględziny księgi słuchaczy potwierdziły dokonanie w dniu 8 listopada 2016 r. uzupełnienia brakujących informacji na temat przyczyn opuszczenia Szkoły przez słuchaczy.

(dowód: akta kontroli, str. 80-90, 346-347)

W trakcie kontroli stwierdzono też, że poprawek w dziennikach zajęć (w odniesieniu do zajęć mających miejsce w II semestrze roku szkolnego 2014/2015) dokonywano poprzez nanoszenie nowego zapisu na starym, a także z użyciem korektora, co było niezgodnie z treścią § 26 ust. 3 rozporządzenia w sprawie sposobu prowadzenia dokumentacji z 2014 r. Zgodnie z tym przepisem sprostowania błędów i oczywistej omyłki dokonuje się przez skreślenie kolorem czerwonym nieprawidłowych wyrazów i czytelne wpisanie kolorem czerwonym nad skreślonymi wyrazami właściwych danych oraz wpisanie daty i złożenie czytelnego podpisu przez osobę dokonującą sprostowania. Nauczyciel dokonujący poprawek z użyciem korektora wyjaśnił, że *korekta i poprawki zostały dokonane nie ze złej woli lecz z niewiedzy, jednakże z naruszeniem dobrej praktyki stosowanej przy prowadzeniu dokumentacji szkolnej.*

³⁸ Np. w dzienniku zajęć II semestru w roku szkolnym 2014/2015 wpisano, że zajęcia "Ocena ryzyka zawodowego" odbyły się w dniu 8 maja 2015 r. (trzy godziny) i w dniu 16 maja 2015 r. (trzy godziny oraz egzamin), podczas gdy z planu zajęć i list obecności wynikało, że w dniu 16 maja 2015 r. przeprowadzono dwie godziny tych zajęć oraz egzamin, natomiast w dniu 8 maja zajęcia takie się nie odbyły.

Pani wicedyrektor zwróciła mi uwagę na to, że przepisy nie pozwalają na dokonywanie sprostowań za pomocą korektora.

(dowód: akta kontroli, str. 22-43, 227)

4. Poprzedni Dyrektor Szkoły nie wydał decyzji o skreśleniu z listy słuchaczy 54 osób, które zgodnie z uchwałami Rady Pedagogicznej, nie zostały sklasyfikowane i nie otrzymały promocji na semestr programowo wyższy, czym naruszył obowiązek wynikający z treści art. 44z ust. 2 ustawy o systemie oświaty (począwszy od dnia 31 marca 2015 r.) oraz z przepisu § 25a ust. 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2007 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych³⁹ w związku z art. 31 ust. 1 pkt 5 lit. b ustawy o systemie oświaty.

Poprzedni Dyrektor wyjaśnił: *Według mnie brzmienie przepisu § 25a ust. 1 rozporządzenia w sprawie zasad klasyfikowania z dnia 30.04.2007 r. świadczy o tym, że fakt nieklasyfikowania słuchacza jest równoważny z jego skreśleniem i nie ma potrzeby w takiej sytuacji wydawania decyzji o skreśleniu. Wyjaśnił również: Nie miałem wiedzy, że są osoby, które nie były klasyfikowane i jednocześnie nie odebrały dokumentów. Uważam, że odebranie przez słuchacza dokumentów jest równoznaczne z jego rezygnacją z nauki i nie ma potrzeby w takiej sytuacji wydawania decyzji o skreśleniu słuchacza.*

(dowód: akta kontroli, str. 278, 317-321)

Najwyższa Izba Kontroli zwraca uwagę, że art. 31 ust. 1 pkt 5 lit. b ustawy o systemie oświaty wskazuje, że kurator oświaty, w imieniu wojewody, wykonuje zadania organu wyższego stopnia w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego⁴⁰ w stosunku do dyrektorów szkół w sprawach skreślenia uczniów z listy uczniów⁴¹. Tym samym w ocenie NIK istnieje obowiązek podjęcia przez dyrektora szkoły decyzji o skreśleniu z listy słuchaczy.

5. W statucie Szkoły zawarty został zapis, zgodnie z którym do egzaminu może być dopuszczony słuchacz, który nie uczęszczał z przyczyn usprawiedliwionych na obowiązkowe konsultacje, jeżeli z wymaganych ćwiczeń i prac kontrolnych uzyskał oceny uznane za pozytywne. Powyższy zapis był sprzeczny z postanowieniami wynikającymi z § 24 ust. 4 oraz z § 25a ust. 1 rozporządzenia z dnia 30 kwietnia 2007 r. w sprawie zasad oceniania, klasyfikowania i promowania, a także z przepisem art. 44w ust. 2 ustawy o systemie oświaty, zgodnie z którymi do egzaminu semestralnego dopuszcza się słuchacza, który uczęszczał na poszczególne obowiązkowe zajęcia edukacyjne przewidziane w danym semestrze, w wymiarze co najmniej połowy czasu przeznaczanego na każde z tych zajęć.

Poprzedni Dyrektor wyjaśnił: *Jest to zapis powielony z poprzedniej wersji statutu, który umknął uwadze przy tworzeniu wersji statutu przyjętego w dniu 9 września 2014 r.*

(dowód: akta kontroli, str. 320-321, 374-414)

6. Pomimo nieosiągnięcia przez 12 słuchaczy frekwencji na poziomie 50% z niektórych przedmiotów⁴², uczniowie ci zostali dopuszczeni do egzaminów,

³⁹ Dz. U. Nr 83, poz. 562 ze zm., dalej: rozporządzenie w sprawie zasad oceniania, klasyfikowania i promowania.

⁴⁰ Dz. U. z 2016 r. poz. 23 ze zm.

⁴¹ Przy czym, stosownie do treści art. 3 pkt 11 ustawy o systemie oświaty, ilekroć w ustawie tej jest mowa o uczniach należy przez to rozumieć także słuchaczy.

⁴² Sytuacja taka wystąpiła w przypadku siedmiu słuchaczy II semestru w roku szkolnym 2014/2015, czterech słuchaczy III semestru w roku szkolnym 2015/2016 oraz jednego słuchacza II semestru

a w rezultacie zostali klasyfikowani i promowani na semestr programowo wyższy, bądź ukończyli Szkołę. Powyższe naruszało przepisy § 24 ust. 4 oraz § 25a ust. 1 rozporządzenia w sprawie zasad oceniania, klasyfikowania i promowania oraz art. 44w ust. 2 ustawy o systemie oświaty, zgodnie z którymi do egzaminu semestralnego dopuszcza się słuchacza, który uczęszczał na poszczególne obowiązkowe zajęcia edukacyjne przewidziane w danym semestrze, w wymiarze co najmniej połowy czasu przeznaczanego na każde z tych zajęć.

(dowód: akta kontroli, str. 45-54, 228-238)

Nauczycielka języka angielskiego wyjaśniła: *słuchacze zostali dopuszczeni do egzaminu z języka angielskiego w BHP, gdyż spełnili kryteria opisane w § 53 pkt 10 Statutu ZSZ nr 1 w Brzegu. Ich nieobecność uznałam za usprawiedliwioną oraz oddana w terminie praca kontrolna została oceniona pozytywnie.*

(dowód: akta kontroli, str. 263)

Poprzedni Dyrektor, który dopuścił do egzaminu trzech słuchaczy, pomimo nieosiągnięcia przez nich frekwencji na poziomie 50%, wyjaśnił: *W tej chwili nie pamiętam, dlaczego te osoby zostały dopuszczone do egzaminów. Być może uzupełniły one brakujące zajęcia na dodatkowych konsultacjach przeprowadzonych przez dyrektora, mogło się zdarzyć tak, że nastąpiła pomyłka w obliczaniu frekwencji tych osób. Jednemu ze słuchaczy brakowało dwóch godzin do osiągnięcia 50%owej frekwencji. O ile dobrze pamiętam, to słuchacz uzupełnił brakujące godziny na konsultacjach indywidualnych, organizowanych przeze mnie ramach 40-godzinnego tygodnia pracy. Konsultacje te nie były rejestrowane w żadnych dokumentach (np. w dziennikach zajęć dodatkowych).* Pozostali nauczyciele wskazywali, że słuchacze dopuszczeni do egzaminów, pomimo nieosiągnięcia frekwencji na poziomie 50%, brali aktywny udział w zajęciach oraz składali prace semestralne i z tego powodu zdecydowano o ich dopuszczeniu do egzaminów semestralnych. Ww. nauczyciele dodali również, że słuchacze Szkoły wielokrotnie spóźniali się na zajęcia i zapominali podpisać listę obecności, a wielu z nich uczestniczyło w zajęciach dodatkowych.

(dowód: akta kontroli, str. 257-258, 261, 263, 317-319, 346-347)

NIK zwraca uwagę, że minimalny poziom frekwencji, ustalony w przepisach § 24 ust. 4 oraz § 25a ust. 1 rozporządzenia w sprawie zasad oceniania, klasyfikowania i promowania oraz art. 44w ust. 2 ustawy o systemie oświaty dotyczy zajęć obowiązkowych, przewidzianych w danym semestrze. Ponadto, zgodnie z postanowieniami § 13 rozporządzenia w sprawie sposobu prowadzenia dokumentacji z 2014 r., szkoła powinna dokumentować przebieg nauczania również w dziennikach innych zajęć niż zajęcia wpisywane do dziennika lekcyjnego.

Klasyfikowanie słuchaczy II semestru w roku szkolnym 2014/2015, pomimo nieosiągnięcia przez nich frekwencji określonej w § 24 ust. 4 rozporządzenia w sprawie zasad oceniania, klasyfikowania i promowania oraz w art. 44w ust. 2 ustawy o systemie oświaty, a w konsekwencji promowanie ich na semestr programowo wyższy, skutkowało zawyżeniem liczby słuchaczy w systemie informacji oświatowej (według stanu na dzień 30 września 2015 r.) o siedem osób i zawyżeniem kwoty części oświatowej subwencji ogólnej, należnej Powiatowi Brzeskiemu, o kwotę 32 396,61 zł.

(dowód: akta kontroli, str. 416-431)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie sposób organizacji kształcenia w Szkole.

w roku szkolnym 2015/2016. Wyliczenia frekwencji dokonano na podstawie list obecności, na których słuchacze potwierdzali obecność na zajęciach własnoręcznymi podpisami.

Opis stanu
faktycznego

3. Skuteczność i efektywność kształcenia

3.1. Spośród 36 słuchaczy zapisanych do Szkoły w roku szkolnym 2012/2013 naukę ukończyło 19 osób (52,8%), natomiast dyplom potwierdzający kwalifikacje zawodowe uzyskało siedem osób (19,4% słuchaczy rozpoczynających naukę). W roku szkolnym 2014/2015 naukę w Szkole rozpoczęło 56 słuchaczy, spośród których Szkołę ukończyło 14 osób (25%), a dyplom potwierdzający kwalifikacje zawodowe uzyskało osiem osób (14,3% słuchaczy rozpoczynających naukę).

(dowód: akta kontroli, str. 311)

Wśród słuchaczy rozpoczynających kształcenie w latach szkolnych 2013/2014, 2014/2015 i 2015/2016 odnotowano 15 przypadków rezygnacji z nauki⁴³. Według wyjaśnień złożonych przez poprzedniego Dyrektora, główne powody rezygnacji obejmowały *zmianę pracy lub organizacji czasu pracy, problemy osobiste, wyjazdy do pracy za granicą*. W sprawie dalszych losów niedoszłych absolwentów Szkoły poprzedni Dyrektor wyjaśnił: *Nie mam pełnej wiedzy o ich losach, jednak co do niektórych osób – wiem, że pracują w tych samych firmach, w których pracowali*.

(dowód: akta kontroli, str. 228-234, 317-319)

Przystępowalność⁴⁴ do egzaminu zawodowego w styczniu 2014 r. wynosiła 68,4% (do egzaminu przystąpiło 13 spośród 19 absolwentów), z czego świadectwo potwierdzające kwalifikacje w zawodzie otrzymało siedem osób⁴⁵ (zdawalność⁴⁶ na poziomie 53,8%). W styczniu 2016 r. przystępowalność do egzaminu wynosiła 85,7% (do egzaminu przystąpiło 12 spośród 14 absolwentów), z czego świadectwo potwierdzające kwalifikacje w zawodzie otrzymało osiem osób⁴⁷ (zdawalność na poziomie 66,7%). Zdawalność egzaminu w Szkole w 2014 r. była niższa od przeciętnego wyniku w kraju⁴⁸, natomiast w 2016 r. przewyższyła średni wynik krajowy⁴⁹. Część pisemną egzaminu zdało w obu przypadkach 100% słuchaczy, natomiast zdawalność części praktycznej w obu latach wynosiła odpowiednio 53,8% oraz 61,5% i była niższa od przeciętnego wyniku w kraju, wynoszącego 73,7% w 2014 r. i 74,6% w 2016 r.

Poprzedni Dyrektor stwierdził, że nie potrafi wyjaśnić przyczyn osiągnięcia wyników części praktycznej egzaminu zewnętrznego niższych od średniej krajowej.

(dowód: akta kontroli, str. 311)

3.2. W Szkole dokonywano analizy wyników egzaminów zewnętrznych oraz porównywano wyniki słuchaczy Szkoły z wynikami osiągniętymi przez słuchaczy Powiatu Brzeskiego i Województwa Opolskiego. Zgodnie z wyjaśnieniami złożonymi przez poprzedniego Dyrektora *analiza obejmowała zdawalność egzaminu oraz procent przystępujących do egzaminu. Analizowaliśmy również, które zadania egzaminacyjne sprawiały słuchaczom problemy. Zwracaliśmy szczególną uwagę na te obszary, które kończyły się niepowodzeniem na egzaminie, w celu głębszej ich analizy na zajęciach, a także na te, które kończyły się sukcesem. Analizie*

⁴³ Na 99 osób wpisanych w tym okresie do księgi słuchaczy.

⁴⁴ Liczona jako procentowy wskaźnik liczby przystępujących do obu części egzaminu w stosunku do liczby absolwentów.

⁴⁵ Część pisemną egzaminu zdało 13 osób (100%), część praktyczną – siedem osób (53,8%).

⁴⁶ Stosunek liczby osób uzyskujących dyplom zawodowy w stosunku do liczby osób przystępujących do egzaminu.

⁴⁷ Część pisemną egzaminu zdało 12 osób (100%), część praktyczną – osiem spośród 13 przystępujących osób (61,5%).

⁴⁸ Zdawalność w zawodzie Technik bezpieczeństwa i higieny pracy wyniosła w skali kraju 60,7%.

⁴⁹ 65%.

poddawane były również przyczyny niepodejmowania przez słuchaczy konkretnego zadania.

W sprawie działań podejmowanych w Szkole na rzecz zwiększenia efektów kształcenia poprzedni Dyrektor wyjaśnił: Organizowaliśmy próbne egzaminy w Szkole, na zajęciach były analizowane zadania egzaminacyjne. Nauczyciele organizowali dodatkowe zajęcia przedegzaminacyjne. Wdrażane działania przynosiły pozytywne efekty, jednak słuchacze poszczególnych roczników są różni, mają inne umiejętności i inne problemy, więc wdrażane działania nie musiały przekładać się wprost na osiągnięte wyniki.

(dowód: akta kontroli, str. 317-319)

3.3. Wysokość środków publicznych przeznaczanych przez Szkołę w latach 2013-2016 na kształcenie osób dorosłych wynosiła od 28,1 tys. zł w 2013 r. do 140,2 tys. zł w 2015 r., natomiast łączne wydatki ponoszone przez Zespół Szkół Zawodowych nr 1 w Brzegu na kształcenie w tym okresie wynosiły od 4 429,6 tys. zł w 2015 r. do 4 928,5 tys. zł w 2013 r. Słuchacze oddziałów dla dorosłych stanowili od 3,3% (w 2016 r.) do 12,5% (w 2015 r.) ogólnej liczby uczniów.

(dowód: akta kontroli, str. 323)

Metodologia wyliczania wydatków przypadających na kształcenie w Szkole była różna w poszczególnych latach okresu 2013-2016, gdyż:

- w latach 2013-2014 wskaźnik wydatków przypadających na kształcenie słuchaczy Szkoły stanowił stosunek liczby godzin przeznaczonych na zajęcia edukacyjne w Szkole do liczby godzin edukacyjnych według arkusza organizacyjnego Zespołu Szkół Zawodowych; wydatki na kształcenie w Szkole stanowiły iloczyn tego wskaźnika oraz wartości wydatków bieżących Zespołu Szkół Zawodowych;

- w roku 2015 wyliczenia tego wskaźnika dokonano w oparciu o liczbę godzin zajęć w semestrze (z uwzględnieniem godzin nauczycieli będących na urloпах zdrowotnych), liczbę godzin pracy administracji i obsługi, a także czas poświęcony przez nauczycieli Szkoły na sprawdzanie prac i przeprowadzanie egzaminów; wartość wydatków na kształcenie słuchaczy w Szkole stanowił iloczyn ww. wskaźnika oraz wydatków według planu finansowego (na dzień 30 września 2015 r.);

- w 2016 r. wskaźnik ten był wyliczany wyłącznie w oparciu o liczbę godzin przeznaczonych na przeprowadzenie zajęć, a wydatki na kształcenie w Szkole stanowiły sumę rocznych wydatków rzeczowych i wynagrodzenia administracji oraz obsługi, skorygowanych za pomocą tego wskaźnika, oraz wynagrodzenia nauczycieli w Szkole.

Główna Księgowa Zespołu Szkół Zawodowych nr 1 w Brzegu wyjaśniła: *Metodologia wyliczania wydatków przypadających na kształcenie w Szkole Policealnej była różna w poszczególnych latach, ponieważ szkoła ujęta jest w rozdziale 80130 klasyfikacji budżetowej (szkoły zawodowe) i trudno jest wyodrębnić wydatki na kształcenie w Szkole Policealnej z ogółu wydatków. Dopiero w 2016 r. uregulowano tę sprawę uchwałą Nr 114/2016 Zarządu Powiatu. Za lata 2013-2014, aby wyodrębnić wydatki Szkoły Policealnej z ogółu, przyjęty został wskaźnik godzin w całej szkole do godzin w Szkole Policealnej. W 2015 r. metodologia liczenia była inna, gdyż Wydział Oświaty, Kultury i Kultury Fizycznej Starostwa Powiatowego w Brzegu zasugerował liczenie wg takiej metody.*

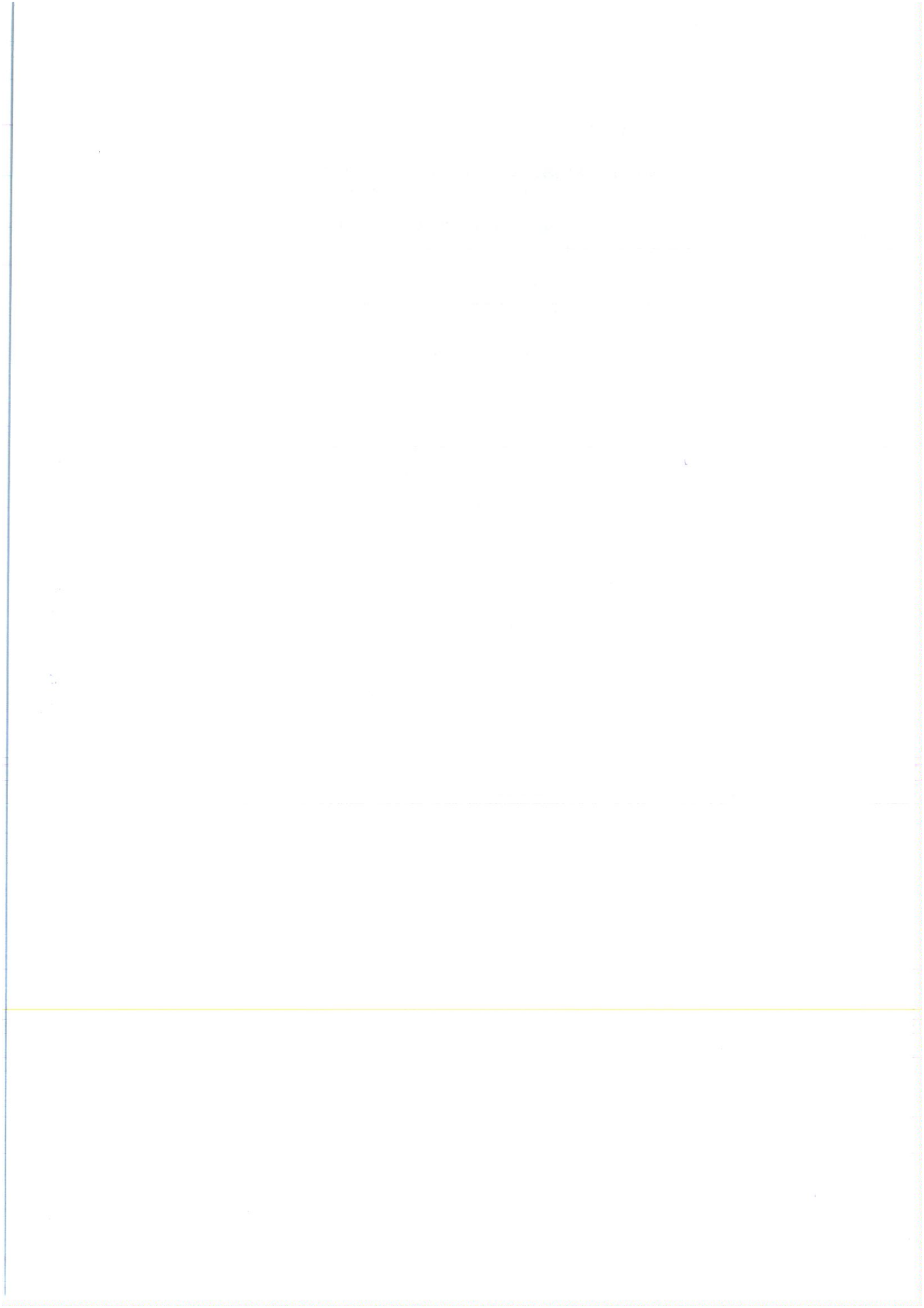
(dowód: akta kontroli, str. 324-333)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

IV. Wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, wnosi o:

1. Podjęcie działań organizacyjnych, mających na celu prawidłowe przeprowadzanie rekrutacji do Szkoły.
2. Zapewnienie rzetelnego prowadzenia dokumentacji szkolnej.
3. Dostosowanie zapisu statutu Szkoły, dotyczącego zasad klasyfikowania, do wymogów art. 44w ust. 2 ustawy o systemie oświaty oraz zapewnienie właściwego stosowania tych zasad.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Opolu.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Opole, dnia 28 grudnia 2016 r.

Kontroler:
Aleksandra Pawlicka
Starszy inspektor kontroli państwowej

.....
podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Opolu

Dyrektor
DYREKTOR
Delegatury NIK w Opolu

.....
podpis